

Megjelenik havonként
háromszor, egy-egy
íven, negyedréti alakban,
közhasznu tartalommal.
Előfizethetni egy
idényre, vagyis félévre:
helyben, házhoz hordás-
sal 1 frt 50 kr., vidékre,
postán, küldve 2 frtval.
Egyes szám ára 10 ujkr.

HORTOBÁGY.

FOLYÓIRAT.

Előfizetést elfogadnak
a helybeli könyvtárak,
Borsos Ferencz
gyógyszerész ur, és a
szerkesztő.

Minden e folyóirat-
vonatköz levelek a
szerkesztőhöz (Szél-
utczá 2465-dik szám)
intézendők.

1862.

9. szám.

Jan. 21.

Király széke.

Legelső királyunk

Föltette magában

Bejárni országát;

Hogy azt megismervén,

Eszközölni tudja

Javát — boldogságát.

Igy járta-be egykor

A Mátra vidékét,

Fényes kísérettel;

S a lovaglás közben

Járt utról letérve,

Hegyek közt tévedt-el.

Ölén egy szép völgynek,

Pihenést parancsol

Csergő patak mellett;

De ám nem sokára

Sátort kelle ütni,

Mert már beestellett.

A király elfáradt,

S a lágy fübe dölve

Egyet ínt kezével.

Hü apródja érti,

És aranykupát hoz

A patak vizével.

Megerinti a viz

Ajkát a királynak, —

S az apródra bámúl;

„Fiu! — e viz meleg! —

„Ez szomjunk nem oltja.“ —

Az apród csak amúl.

A király föl pattan

Rögtön nyughelyéről;

A patakhoz elmegy;

Belemártja jobbját

S kiált: „e forrás szent!

„Szent lesz nekünk e hegy.“

A szomszéd vidékről

Sok munkás gyül össze,

Király parancsára.

Roppant nagy köveket

Ezer kéz segít föl

A hegy ormójára.

A hold alig ujúl

Egypárszor, — már a fal

S bástyák készen állnak;

Halad a gyors munka,

Fölvigyázó szeme

Alatt a királynak,

Saját kezeivel

János templomának

Alapját tevő le,

Melyet építettni

A vár udvarának

Rendelt közepére.

Karcsú faragványát

Minden oszlopának

Örömmel szemlélte,

A kis kápolnának

És a szent oltárnak

Helyét maga mérte.

Egy szomszédos hegyre

Vitelé karszékét

És naponta ott ült;

Ott nézte a munkát,

Mignem a szép templom

Egészen fölépült.

Hires Eger várnál

Sok döntő harez zajlott,

Míg romba dőlött végre;

Vár s templom diszének

Némely maradványa

Néz föl most az égre.

De a hegyet most is

Királyszéknek híjak,

Nevét megtartotta.

Egy tört templomoszlop

Most nagy királyunknak

Köszöbrát hordozza.

Ka dacsy.

A pók.

Gellert után.

Egy pók — tehetségére büszke —

Olykor-olykor sötéten nézte

Finom fonadékain át

A dolgozó selyembogárt;

Pedans tudós szokásakint,

Ki csak jó magáért hevül,

A könyvek közt, miket megirt,

Egész nyakig beásva ül,

S ha ifjabb böles köszön neki

Csak félszemmél tekintgeti.

A hernyó, kit nem rég költöztetének

Ama szobába, — csak multság végett, —

Pók szomszédját sokáig nézdeli

S „ugyan mit szösz te ott?“ — azt kérdezi.

— Tudatlan! — a pók is haragosan rátamad

Mit hátrárod bolond kérdéssel munkámat!

Én az öröklétnek szövíök.

A mint e szó ajkán kijött,

Seprővel lép be egy szolgáló

S lesepri a szoba faláról

Az örökfonalat s a szövíöt.

Bármilyen tudással dicsekedhetik eszed:

Nevelsége az, mig hasznossá nem teszed.

A csupa szorgalom halát nem érdemel,

Mert a henyéségnél nem hasznosb-
semmivel.

Illéssy György.

Néhány őszinte szó

a polgári haszonélvezetek arányáról, Debreczenben.

Az újabb időkben egy-egy tárgyról nem beszéltek annyit lakostársaink, mint a legelletés, faizás s egyéb haszonélvezetek megállapítása és rendezéséről. Ki tudná mind följegyezni ama badarnál badarabb eszméket, mik e tárgy körül, kisebb nagyobb körökben, bor közt és boron kívül, magokat avatottaknak képzelők, de nagy részben teljesen avatlanok által, szenvedélylyel s szenvedély nélkül a nagy közönség elé dobattak? — Ki lenne képes a különböző, többnyire anyagi s nem ritkán önző érdekekből folyó kívánatokat, jogos és nem jogos követeléseket kielégíteni? — ki merné magának azon pártatlan állást tulajdonítani, honnan, eltekintve minden magánérdektől, fölül-emelkedve a hatalmasak követelő tekintetén s a tömeg által kínált népszerűsége, meghatározni birná azon igazságos kulcsot, mely egy részről — habár ideiglenesen is — alapjául szolgálhatna az egyes lakosok — ha úgy tetszik — polgári beneficiumainak, másrésztől ki ne zárja a városnak, mint a polgárság s összes lakosság egyetemének rendelkezhetési jogát és tehetségét, a nálunk még annyira hiányzó, nélkülözhetlen, hasznos, szükséges, és jótékony intézetek életbeléptetésére? — Ily embert nem ismerünk. — — — — — Pedig azt mondják, nagyon is nyakunkra nőtt az idő, midőn e haszonélvezeteket valahára rendezni kötelesség; s hogy ez lehetővé váljék, csakugyan kell valakinek, vagy valakiknek eléállani, s kísérletet tenni, hogy a különböző érdekek, a lehetőségig egy kalap alá vonassanak, s addig is, míg törvényhozásunk e tárgyban véglegesen s döntőleg határozná, e javadalmak élvezési aránya, a lehető legigazságosabban megállapíttassék.

Ily célból bízott meg a múlt év elején, az akkori alkotmányos városi közgyűlés által, egy számos tagból álló bizottság, mely a város birtokában levő s javadalmul szolgálható minden föld-

területnek keletkezése, természete s viszonyai alapos kipuhatólása után, javaslatot készítvén: azt végmegállapítás végett, a megbízó közgyűlés elé volt terjesztendő. Több ízben összeült e bizottság, munkálatában azonban nagy lassan haladott, mert legtöbbször a tagok indolentiája miatt, nem volt meg a kellő szám, mely ily nagyfontosságú kérdések alapos megvitatására szükségesnek látszott; — mert a kebelében is kitört különböző érdekek, egymásnak engedni nem bírtak; — mert végre azok, kik az ott is nyilatkozott ferde nézeteket tapasztaltságuk s a tárgyban alapos jártasságuknál fogva, a legilletékesebben fölvilágosíthaták, csudálatraméltó gyöngeséggel s talán féltékenységgel mélyen hallgatának s azokat, bár nézeteikkel össze nem férhetőket, meggyőződéseikkel merőben ellenkezőket, hallgatásukkal az ügy valóságos hátrányára s világos kárára még inkább terjedni s gyarapodni engedék. *)

Főleg az utóbb elmondott volt főoka annak, miszerint a bizottság azon nap estéjén tartott utolsó ülésében, melyen a nyilvános közgyűlések további tartását betiltó legfennsőbb parancs már leérkezett, belátni volt kénytelen, hogy ezen annyira kényes tárgyban, egy évet megközelítő időszak alatt, még első alapját sem bírta letenni envéleményének.

Azon nézetben vagyunk, hogy ha birt volna is e bizottság, a maga saját kebelében is eltérő nézetek összehozásával, zöldágra vergődni, megtörött volna az a közgyűlés tanácskozmányain; mert azt hisszük, hogy a törvényhozás rendelkezéseig, az ily tárgybani intézkedés, csakis akkor lehet jogerejű, ha azon intézkedést, kivétel nélkül minden ahoz jogosított egyetemlegesen, sajátjának nyilatkoztalja; — szóval, hogy a legelletés, faizás s más haszonélvezet arányát, vagy törvényes uton, vagy a törvényvel ugyanazon hatályu törvényes egység nyomán állapíthatni meg. Királyi városokban a proportióra nézve törvényünk még nincsen; hogy pedig egyhangu egység jöjjön

*) Egy őszinte és értelmes szó, városunk közügyeinek nyílt terén, melyen oly kevesen jarnak közülünk, oly kicsi, — hogy azt nem lehet eléggé megbeszelnünk. — Annál fogva a legnagyobb örömmel adunk helyet, e cikknek, a nélkül azonban, hogy a f. cikkirő minden megjegyzését egészen magunkévá tennénk.

létre az arányra nézve, ismervé az egymástól annyira eltérő viszonyokat, remélni távolról sem bátorokodunk.

A törvényhozás is kétségenkívül nem kevésbé fog megakadva lenni, midőn a királyi városokban behozandó arányra nézve általános törvényt alkotand; mert ha végignézünk a városok birtokviszonyai sorozatán, első tekintettel nem nehéz belátni: mely különfélék azokban a birtoklások maga a lakosság között is, méginkább pedig a lakosok s város közti viszonyokra nézve; de egy perczig sem szabad kételkednünk, hogy fognak találni bölcs törvényhozóink módokat, melyek az ily különböző természetű városok lakosainak egymáshoz, s ezeknek a város, mint maradandó életű egyetem iránti viszonylagos érdekeit, a legczélszerűbben s igazságosabban kiegyenlítendik. S utóljára, habár az annyira különböző birtokviszonyok miatt, tökéletes általános törvények alkotása nem sikerülne is, minden esetre jobb leend az alkotandó a semmi törvéynél.

Ugyde, mondják igen sokan, addig is, míg törvényhozásilag rendelkezés tétethetnék, szükséges, hogy ideiglenesen bár, de mégis meghatározottassék a legeltetés, faizás s más haszonélvezetek aránya; régebben is élveztük azokat s a használathól a szomorú évek alatt estünk ki; s utóljára is, jobb a bár nem tökéletesen igazságos alapu beneficium, mint semmi beneficium.

Mig azonban a legeltetés s faizás haszonélvezeteire nézve, az ideiglenes arány megállapításának szükségéről, vagy halasztásáról szólanánk, csekély tárgyismeretünkhöz mérve megkíséreljük Debreczen városa azon birtokainak, melyek a haszonélvezet alapjai lehetnek, természetéről magán tudomásunkat s nézeteinket eladni; — bátrak vagyunk egyszersmind az avatottabbakat, az ügy fontosságánál fogva tiszteletteljesen föl hívni, hogy mit nem jól tudunk s akarát ellenére tévesztve adunk elé, arra nézve ezen, vagy más helybeli lapokon fölvilágosítást adni s minket, netalán tévuton járókat, a helyes utra igazítani sziveskedjenek. Az ügy — minél több oldalról megvitattatik — csak nyerhet s különösen ily kényes tárgy megérdemli, hogy tiszta vizet töltsünk a pohárba; jogosan igényli, hogy hátat fordítva a magánérde-

keknek s tetszeniakarásnak, leplezetlen mondjuk ki a valót, igyekezzünk kilisztázni a ferde nézeteket, kiirtani a jogtalan követeléseket, mik sokakban a sokszori hallás s elbeszélés miatt, többnyire ellentmondás hiányában, csaknem meggyőződéssé váltak.

(Folytatjuk.)

Közelet.

Debreczen város új tisztikara.

Polgármester: *Szöllősy János. Főbíró *Csáthy Károly. Főkapitány: *Hanke Leo.

Közig. tanácsnokok: *Frank Antal. *Leidenfrost Gyula, *Barcsay István, *Nagy József, és Nánássy Lajos (ügyvéd).

Közig. jegyzők: *Tóbi István, †Mezei János.

Törvényk. tanácsnokok: Csató István, volt alkotmányos, †Angyalos Mihály, †Szabó Imre, Tikos István volt alk. *Marjalaki Károly, *Kecskés János.

Törv. jegyzők: *Kiss Imre, †Laki Imre.

Főügyész: Balkányi Szabó Lajos v. alk. (valószínűleg lemond.) Alügyész: *Kovács Sándor.

Rendőrkapitány: Brunner Ferencz v. alk. Alkapitány: †Körner Adolf.

Telekkönyvvezető: †Szabó Mihály. Telekk. előadó: †Veréb József.

Vásárbíró: †Csonka Károly.

Levéltárnokok: Közig. †Györfly Péter. Törv. Szabó József.

Kiadók: Közig. †Vetéssy Mihály. Törv. Szikszay Ferencz (ügyvéd).

Számvevők: 1. *Szél János. 2. *Tikos Ferencz. 3. Balogh Lajos (v. közs. jegyző, utóbb városi napdíjas).

Főorvos: †Szántay József. Alorvos: Palay Miklós (mint halljuk, nem fogadta el). Sebészek: 1. †Dusóczki Pál. †Kömüves Antal. Szülésznő: †Nemes Jánosné.

Mérnök: Pfansmied Kálmán v. alk.

Erdőmester: †Márton Károly. Mátaí biztos: †Megyaszy Sámuel. Mezőbiztosok: Cs. Nagy József v. alk. †Megyessy Károly. Kaszálló biztosok: †Török Pál. †Nagy József. Erdőszők: †Ujfalusy Sámuel. Tóth Dániel v. alk.

Penzárnok Házi: †Tóth János. Hadi: †Si-

monffy Lajos. Árva: †Poroszlai László. Földi: †Kemény Dániel. Árvatartó alapítványi: Bauer Antal v. alk. Ellenőrök. Házi: †Somosi István. Hadi: *Tóth József. Árva: †Erdey Mihály. Földi: †Szentgyörgyi Elek.

Városgazdák: 1. Szücs Mihály. 2. †Trocsányi Károly.

Építető biztos: ifj. †Király Mihály. Téglá és cserépb. †Beke Károly.

Igtatók: Közig. †Juhász Mihály. Törv. †Thamassy Sándor. Telekk. †Garbóczy Ferencz.

Barom orvosok: †Bernscherer József. †Deli Mátvás.

Kórodafelügyelő: †Arany Sándor.

Várnagy: †Kappéczy Pál. Szállásbiztosok. Fő: †Hááz Károly. Al: †Szép Sándor. Lesczinszky Lajos v. alk.

Irnokok: Lengyel József, Kapros Lajos, Balogh Gáspár, Harangi János, Polgári Sándor, Somogyi Albert, Falusi Károly, Oláh Endre, Kiss Orbán Károly, Tarcsai Dániel, Szabó Ferencz, Doszpoly István, Nagy Sándor, Ujhelyi József. Mind a 14 †

A *-gal jegyzettek október 20 előtt, a †-el jegyzettek pedig mindkét korszakban szolgáltak.

Bihar-megye kinevezett tiszlikara:

Első alispán: Oláh Mátvás, volt cs. k. orsz. tszéki tanácsos. Másodalispán: Balázsovich Zsigmond cs. kir. orsz. tszéki tanácsos és államügyész. Harmadalispán: *Joannesku Döme, volt cs. k. helytart. tanácsos, nevelési osztály. Főjegyző: Tokody Lajos, v. cs. k. segédszolgabiró. Aljegyzők: Keszthelyi Ödön, v. cs. k. tszéki segéd, Tokody György figyelő, *Papp József figyelő, Kiss Kálmán figyelő, Major Gyula irnok. Főügyvéd: Deesy Károly, volt cs. k. tszéki tanácsos. Alügyvéd: Porubszky László, v. cs. segédszolgabiró, Follinus Antal, cs. kir. segédállamügyész, Benyő Mihály cs. kir. tszéki segéd, Selmeczy Ignác cs. kir. tszéki segéd, Ámánt Béla cs. k. tszéki segéd. Főpénztárnok: Kollárszky. Főorvos: Nagy Károly, volt cs. k. megyei főorvos, Grosz Lajos, volt tszéki orvos mindkét időszakban. Levéltárnokok meghagyattak; az alkotmányos megye által is átvétettek. Várnagy: Döry József.

Váradijárás:

Főszolgabiró: *Román József, volt cs. kir. segédszolgabiró. Alszolgabirák: *Dehélián György, volt cs. k. segédszolgabiró, *Boros István, volt alkotmányos szolgabiró, *Brindus Döme, volt cs. kir. tszéki segéd, Fráter Ferencz. Esküdtek: Prichistal Antal, volt cs. k. szolgabirói tollnok, Fejér Izidor, volt cs. k. szolgabirói tollnok, Petrus János, volt cs. k. szolgabirói tollnok, Dochekáll Károly, volt cs. k. szolgabirói tollnok, *Bonzontay.

Sárréti járás: Főszbiró: Govrik Márton, v. cs. k. szolgabiró. Alszbirák: Kardos János, ismeretlen, volt cs. k. hivatalnok. Kolláth Ferencz, v. cs. k. tszéki segéd. Tikos Lajos, Jakó Pál, ügyvéd Derecskén. Esküdtek: Balogh Kálmán, Borus Sándor, Dancsházy, ismeretlenek, figyelők lehettek. Tokody Sándor jogász, *Mócz János.

Érmelléki járás: Főszolgabiró: Nagy Lajos, volt cs. k. szolgabiró. Alszbirák: Oullik Gyula, cs. k. segéd szbiró. *Nyisztor József, volt cs. hivatalnok. *Borha György, volt alkotmányos községi jegyző közelebből, Fráter Béla, mondják, csőd alatt állott. Esküdtek nincsenek még.

Szalontai járás: Főszbiró: Nagy József, volt cs. kir. segédszbiró. Alszbirák: id. Fonyad László, volt cs. k. tiszti segéd. *Mág Manó, cs. k. pénztári tiszt. *Erdélyi Péter, cs. k. segédszbiró. *Lázár László, cs. k. segédszbiró. Kiss Imre, cs. kir. tszéki segéd. Esküdtek: Kunczly Lajos cs. k. tollnok. Széles József, cs. k. tollnok. Cseresznyés Sándor, *Szabados Márton, if. Tokody István, Schavel Károly irnok.

Belényesi járás: Főszbiró: *Páál Péter, Zarándmegyében alkotmányos. Alszbirák: *Kosztin Tamás, cs. k. segédszbiró, *Vass János Kraszóból alkotmányos, *Veres János alk. az előtt cs. segédbiró. Esküdtek: Lukács Elek, alk. az előtt cs. tollnok, *Popovics István alk. az előtt cs. tollnok, Zachariás Gergely cs. kir. tollnok, Oláh István cs. k. tollnok.

Törvényszék polgári: Lakatos Benedek, volt cs. urb. tszéki tanácsos. Szerdahelyi Imre, 1849 után főszolgabiró és járásbiró. Porubszky István. Beliczay Ferencz, volt cs. tszéki tanácsos. Komlóssy Antal, v. cs. k. szolgabiró. Fráter József.

— Tokody István cs. kir. tszéki irodaigazgató. Sorbán János cs. k. szbiró. Fényes Sándor, 1849 után szbiró. Örley Dienes. Vinkler Lajos cs. kir. segéd államügyész. Fenyítő: Ingruber Károly, v. cs. kir. államügyész. Lakatos Alajos 1849 után tszéki tanácsos. Juricskay Rudolf 1849 után szolgabíró. Stepanovics Lajos, 1849 után N.-Várad kapitánya. Szervánszky Ferencz.

Telek-könyv igazgató: Lehman János.

A többi megmaradt. A csillaggal jegyzettek románok. (P. N.)

Ezen jó urak közül Komlóssy Antal, közelebb tiltakozott a pesti lapokban, hogy ő hivatalt sem nem vállalt, sem nem vállalhat (sem nem vállalhat, mondaná Maszlaczky.)

A londoni kiállításra szánt és már Pestre szállított debreczeni küldemények közül, az „István“ gőzmalom gyártmányait és a sárréti gyékényfonatokat volt alkalmunk megtekinteni. A gőzmalom kiállítása, oly kitűnő lisztek, darák és árpakásból (összesen 21 fajta) áll, hogy azoknál jelesbiket alig lehet gyártani. — Most is annyi megrendelés érkezik a gőzmalomhoz gyártmányokért, nemcsak Magyarhonból, de külföldről is, hogy azokat teljesíteni képtelen; de kétséget sem szenved, hogy a londoni kiállításban való részvevése jó híret még emelni fogja. — A gyártmányok 5 szekrényben küldettek Pestre, melyeket Tóth István asztalosmester, sima körisfából, remekül készített. A nyomtatást városi nyomdánk nagy műgonddal és szép sikerrel teljesítette, a lakatosmunkát Balázs, a könyvkötőmunkát pedig Dávidházy szintén jelesen végezték. Nem lehet ez alkalommal meg nem rónunk P. helybeli üvegest, ki a gyártmányok fölébe oly rossz üveget vágott, hogy azokat ki kellett cserélni, s mégis egy-egy o. frot számít darabjáért, mely nem nagyobb egy □ lábnaál, s más üveges által 20 krra becsültett. De különösen ki kell emelnünk ifj. Balla Károly ur érdemét, ki a czimirat nemzeti czimerét nagy gondnal és művészettel festette ki. A Londonba küldött szekrények egy hasonmását, mindenki megtekintheti Handtel Vilmos ur diszárkereskedésében, hol az, gyártmányokkal tele, az Emlékkert javára kisorolandó tárgyak egyikét képezi.

A sárréti gyékényfonatok takarógyékény, kosarak, dohánytartók, késtartók, komlószaraztók, s több eféléből állanak. E kézművek nem annyira a már kész tökéletesség, mint a tökéletesedési képesség mutatványai akarnak lenni, s az idegent arról győzni meg, hogy a magyar földész, gazdaszáttól üres óráiban sem ül összedugott kézzel, hanem egyedül a kínálkozó alkalmat megragadva és foglalkozásvágyának engedve is, természetes józan esze, ugyszólván ösztöne után oly műveket készít, melyek a tehetségnek biztos előjelei, s kedvező körülmények közt a tökély magasb fokára könnyen emelhetők.

Sajnálkozva kell emlitenünk, hogy tudunk esetet, melyben a kézműves, még a beküldés határidején sem tudta: mit csináljon kiállításra készített művével? s végre is helyben kellett eladnia azon készítményt, mely a kiállításon talán nagy hatást csinált volna. — Vajjon megtanulta-e az illető ezáltal, hogy mégis csak van annak az új-ságolvasásnak egy kis haszna?

Nem csak nekünk van szomorú farsangunk, hanem az ország minden vidékéről azt írják, hogy senkinek sincs kedve bálozni. Csupán a pesti Károlykaszárnyában tántzolgatnak a katonatiszt urak. Jól teszik! majd mi is tánczolunk ha kedvünk lesz.

A debreczeni kereskedők farsangjának szomorú voltát nagyon neveli azon körülmény, hogy közelebbi „szabadságunk“ a lehető legrosszabb eredménnyel végződött. — Alig emlékeznek ily rossz vásárra. Volt kereskedő, ki nem ritkán hetivásárkor is csinált oly pénztárt, a minőt most, vásár hetének egyik-másik napján csinált. Különösen rosszul sikerültek az incassok. Ismerünk kereskedőt, ki 6000 frtnyi aprólékos követelésből egy ezeret sem tudott bevenni. — Legjobban jellemzi vásárunkat azon adoma, hogy két kereskedő azt kérdezte Királytól: ad e kettőjük napi bevételeért egy vacsorát? — mire Király azt felelte: „bez én nem adok!“

A hirlapok szerint közelebb Szegeden Szinügyegylet, Szentesen pedig dalárda alakult. — Az egyletek szaporodásán csak örülhetünk; de ohajtanánk, hogy azok mindjárt alakulások kez-

delén, érintkezésbe tennék magokat a rokon egy-
letekkel, s a működésben egymást támogatják. —
Szükségesnek látjuk például, hogy minden na-
gyobb városban Színügyegylet alakuljon, s azok
együtt karolják fel és létesítsék a vidéki szí-
nészek segély és nyugdíjintézetét, s
más, különösen a vidéket illető, szükséges dol-
gokat, melyeket létrehozni, a budai népszínház-
nak sokkal kevésbé feladata, mint magának a vi-
déknek.

A napokban Szini Károly egy felszólítást
tett közzé, melyben a külföld irodalmi remekei-
nek magyarra fordításáról beszélve, az írókat mű-
ködésre, a közönséget pedig pártolásra buzdítja.
— Valóban szükséges is, mert szomorú dolog
az olyan, mint például, hogy Beranger da-
laiból, melyeket e folyóirat szerkesztője tavaly
sajtó alá rendezett, Beranger és Szász Ká-
roly neveinek ajánlása és a csekély ár mellett is,
csak ötödfélszáz példány kelt el.

Miskolcz. Január 14.

Hogy második levelem szalkas vagy gunyos-
nak találta szerkesztő barátom s asztaliókjában fe-
lejtette, nem riaszt vissza ezen harmadik írásá-
tól, mely ma született gyermekkiártatlan ugyan,
de oroszlan haragu lenne, ha Debreczen rajtunk
elkövetett sérelmét megtorolni akarnók! Bátor mi
szegény miskolcziaiak, Pestre rándulásunkor, kö-
rülbelül 40 mérföldet kerülünk csak azért,
hogy dúsgazdag Debreczen városát utba ejtven
megláthassuk: — e jó indulatunkat a szom-
széd számba sem vevén, úgy viszonozza, hogy
most, midőn verejtékes fáradozással, Reszler dal-
és színtársulata részére, január 18-tól két havi
hétletet kiháználhazaltunk, Debreczen az örömtől
ragyogó szemekkel felénk pislangatott színtársu-
latnak utját állja, s néhány bérlő iránti kimé-
letességből 40 előadásra letartóztatja. — Ezen
hozzánk való kiváló szives jó akaratját a d—ni
Színügyegyletnek igen szépen megköszönjük, s
Ludas Matyival azt mondjuk rá, hogy „három-
szor veri, stb.“ — A szini előadásokra étvágyat
kapott közönségünk azonban, ez által nem maradt
egészen faltól, hanem segített magán aképen,

hogy hamarosan műkedvelő társaságot férczelt
össze. — E társulat előkelő nők s férfiakból ala-
kult, s már idáig is két sikerült előadást rende-
zett; ugyanis f. hó 5-kén az „Utolsó levélben,
6-kán pedig a „Fogházban“ ismertette fel élet-
revalóságát. — Ha tudjuk: mennyi nehézséggel
jár, a gyors lepergést igénylő francia darabok
szinrehozatala, rendes színészeknél is, annyival
inkább kezdő műkedvelőknél, ha nem téveszt-
jük szem elől azon kettős jótékony célt, hogy
mig segély után áhító közintézeink tökécskéit
gyarapítják, hosszú téli estvéinknek is elveszik
unalomfulánkját: — bizonyára szemet hu-
nyandunk azon csekély bottások, s népek gyer-
közők szinpadi tilos pajtáskodására, melyek oly
zsufolt és válogatott közönséggel szemben, csak
az illetőkre nézve hátrányosak. A gyönyörű és
igen nagy közönség, mind két estve elégtűlen
hagyá el a színházat, azon reményben, hogy ezen
előadásoknak „folytatása következik.“ —
Arva színházunk ez uton 543 frt 66 kr. újévi
ajándékot kapott. — köszönet érte a nemes keblű
műkedvelőknek!

Tudom, hogy nem mondok vele ujságot, de
nem lehet említetlen hagynom, hogy alkotmányos
tisztviselői karunk matadorait Jekkelfalusy L. fő-
bíró, Éles János albiró és Kiss József főjegy-
zőt az itt székelő császári biztos, azért, mert az
új kinevezett, garantiátlanak talált magis-
trátusnak, a parancsolt hivatalos átszámolást meg-
tagadták; f. hó 3-kán Kassára, a katonai törvény-
szék elé kísértette, kik mai napig fogva tartat-
nak. — Így jár a ki lába elé nem néz, — meg-
botolhat nem csak a fabakterben, hanem a §§-ban is.

Napjainkban — különösen a nyilvános he-
lyeken — valódi ostromot állottunk ki az iskolai
fiatalságtól, kik keresztyén és nem keresz-
tyén embert „Kovács Gyula“ aláírási íve-
vel ostromoltak, és mondhatom, hogy igen nagy
sikerrel. — A szerkesztő urnak ide mellékelek
egy felhívási ívet, hogy alkalma legyen Debre-
czennek, e kölcsönünket melegibe visszafizetni. —
„Thury János“ táncművész sirja jeltelen van, —
ő az egész Hazáé volt, — így csak becsületére
válhatik Debreczennek, ha emelendő sirkövéhez
nehány fillérrel járul.

Kemény téli időjárásunk van, — a sarkantyú pengést túl kiáltja a fagyos hó sikoltása. Hanem farsangot mégis csak a naptárból ismerünk, bálokról szó sincs; pedig a bálók vásárok, melyben a lányserég pártát árul s főkötőt vásárol.

Hortobágyt dobos.

Péterfiak színház.

A „D. N. V. Értesítő” K. jegyű antikritikusa, — a ki minkei, néhány levelében, finomságra akart oktatni, — a nevezett lap f. évi 3-dik számában, oly durva kifejezésekkel lép föl ellenünk, hogy azok által magunkat minden további válaszolástól felmentve érezzük; sőt megvalljuk: ezt tudva sajnáljuk, hogy eddig is szóba állottunk vele.

Havi Szemle.

1862-ki December hóban, összesen 25 előadás volt. 21 bérletben, 3 jutalomjáték és 1 hangverseny. — Adatott 8 dalmű 7 idegen és 1 eredeti) 1 eredeti és 6 idegen dráma, 1 rémdráma, 1 népszimű, 2 eredeti és 8 idegen vígjáték. — A játékrenddel, melyben hecses műveket is találunk, a kielégítő reperitorművek száma pedig tulnyomó, nagyon meglehetnének elégedve, — ha az eredeti műveket oly kevéssé képviselve nem látnók benne; de mikor a fővárosban úgy szólván sziműeső esik, mikor Győrött sziműirási járvány uralkodik, s a nagy részt idegen ajku Arad F. a u s t o t látja szinpadon: jogosan hisszük megkívánhatni, hogy mi meg legalább az ismert eredeti sziműmüveket lássuk előadatni. 27 szimű közzül csak 5 eredeti! ezen arányt nem lehet helyeselnünk. — Mi ugyan sem az igazgatónak praescribálni, sem a közönséget kérdőre vonni nem érezzük magunkat feljogosultaknak; de az elsőnek — mint a közönség egy része — szívből tanácsolni, s a másik előtt — mint a színészet barátja — őszinte véleményt mondani, kötelességünknek tartjuk. Annál fogva nem hallgathatjuk el, hogy a közönségnek azon szokását, miszerint ugyanazon sziművet csak egyszer szeret látni, s az előadásokban örökös változtatást, újdonságokat követel, nem értjük. Hiszen első látásra tulajdonkép élvezni sem lehet a sziművet! hogy élvezhessük: értenünk, s hogy megérthessük: többször látnunk, mintegy tanulmányoznunk kell azt. Kellemesen lephet ugyan meg valamely szép vidék, ha csak gyorsan elhaladunk is mellette, de gyakran kell azt látogatnunk, hogy szépségeit igazán érezhessük, hogy a kellemes benyomás lelkünkben megöröködhessenek. Így van a dolog sziműveknél, de különösen dalműveknél is, s ez oka annak, hogy külföldön egész idényen keresztül folyvást ugyanazon két-három dalművet adják, s egy jó szimű, rövid idő alatt 50 előadást is ér, míg nálunk — s nem épen igaztalanul — valószínűleg attól tart a szinigazgató, hogy ha ugyanazon művet, kétszer-háromszor bérletben adja: bérlelőit sérti meg, szünetben pedig épen nincs közönsége. Innen van aztán, hogy nagyon sok jó eredeti nem létében s a meglevők sokba kerülven: legtöbbszörre idegenek után kapkod a szinigazgató; innen van, hogy a szinpad kapkodás kórsággá fajul, a tulterhelt színész pedig tehetségének

kikepzésére képtelenné válik. — Ez véleményünk a közönség előtt; a szinigazgatóságnak pedig azt tanácsoljuk, hogy ezt tudva is, tulságtól őrizkedjék, mert a jobb műveknek — legfőleg apró változtatások mellett — gyakor adatásával, elérheti ugyan azon célt, hogy a közönségnek legalább egy (s a jobb) részét megnyeri, de ha egyedül az újságvágyó szeszélyek kielégítésére törekszik, sisiphusi munkát vállalt magára, és sem pénztárát, sem a közönség igényeit betölteni képes nem leend. Különösen az eredeti sziműmüveket el ne hanyagolja, mert azok szinrehozása kötelesség.

Színészeink és színésznőink közzül mindenkinek elég dolga volt. — Dicsérettel említhetjük, hogy közelebbi szemlénk óta, sok elmaradt a szerepemtudás botrányából; de minthogy sok meg meg maradt belőle, ismételve kérjük szüeszetünk papját, hogy ezt a bünt magoktól eltávolítsák.

Általános botrány szinpadunkon, a krinolinnal való visszaélés. Színésznőink e tekintetben nem tesznek különéget korszak és polgári állásokban; különösen a segéd személyzetnek mindegy: akár mai, akár ezer év előtti alakot személyesít, sőt azt kell hinnünk, hogy ha — uram bocsá! — Éva anyánk szerepét adnák, akkor is krinolinban lépnének fel. Pedig tréfa a mi tréfa, de az a szinpadi krinolinlátványosság, magába véve sem tréfa. — Komolyan tanácsoljuk a rendezőségnek, hogy e botrányos visszaélést megszüntetni igyekezzék.

Ha még az — egyebirant dicséretes — zenekart arra kérjük, hogy zeneműveibe egy kis változatosságot öntsön; a vállalkozót pedig, hogy egyes apró bajokat, minő az ajtók csikorgása, bizonyos gázanyagosság, a szinlapok classicus hanyagsága, és a színház országos híré hidegsége, stb. eltávolítsa, mindent elmondunk, a mit ez alkalommal elmondandónak véltünk.

Jan. 7. Doppler Ferenc Ilkája az előbbi szerep osztással adatott. Bátor János ma is köztetszésre éneklé a poharozás köztli dalát, ugy az 1-ső felvonás vége felé a szép románczot. Ilka esinos magándalai, ugy a Zitával s Gyulával dallott kettősök érdemlett tapsokkal jutalmaztattak. Derűtségre hívták a közönséget a Miska és Gyula, ugy Podagrasi és Miska köztli tréfás párdalok s a 3-dik felvonásban a tréfás hármás dal. Elismerésünket jelentjük ki Miskának, hogy megtartoztatá magát a tulzásoktól, s a hatás nem is maradt el, mert Gyula busongó dala a chorussal, megtapsoltatott. Ohajtottuk volna, ha Podagrasi sem igyekezendett magára vonni a közönség figyelmét, így az őt terhelő okmány hosszura nyujtott eltépése által egy két felsőbb regiobeli hangosabb mosolyt kicsalni csakugyan sikerült, de Ilka szép dalát nem kevéssé zavarta; meg vagyunk győződve, hogy ő nem venné jó neven, ha komoly dalát, egy más szereplő, helyén kivüli furcsalkodásaival hatástalanná tenni igyekeznék. Nézők közép számmal.

Jan. 8. Zöldy Miklós javára: Tamás bátya kunyhója. A jutalmazottat érdemlett tapsokban részesilé, a nagyon csekély számú közönség. Tisztelői pedig értékes emlékekkel lepték meg.

Jan. 9. Erkel F. Hunyady Lászlója. A czimszerepben Reszler az egész darabon keresztül becsülettel működött. A külalakítást illetőleg figyelmeztetjük őt, hogy Hunyady László-

nak zosszu szöke haja volt, — minden képen így van festve. Lángh B. (Mátyás) meglehetősen mondá el dalait, ohajtanók, ha szép alt hangjára minél több művelési gondot fordítana. — Sanca A. (Erzsébet) különösen az erősebb színezeteknél helyén volt. Prielle (Király) dalain a folytonos igyekezet jelei észrevehetőek. Térey A. (Mária) igen jól tevé, hogy különben is kevés magándallal ellátott szerepébe, a La Grange számára írott szép magándalt beleszőtte; szép hatással éneklé ezen kívül a jegyeseveli párdalt, mint mindketten ki is hivattak; a bucsúpárdal is a börtönben, szépen sikerült. Őt is figyelemztetjük, hogy Gara Máriának hollószin haját tulajdonitanak, s különösen tűnik föl, midőn László a Máriáról ábrázoló dalában, ennek hollószin furtjeiről álmodozik, s Mária igen szöke hajjal jelen meg. Foltényi (Cillej) jó külsővel, jól adá kis szerepét. Mezei (Gara) nem bírja elég hatással énekelni Gara szerepét, s ezt Baráthynek véljük átadatni mindig. Külalakjában sem tudtuk fölismereni a büszke főurat, a körömbajusz csatlósnak illétt volna. — A zene és dalkar jól működtek; a templomjelenet hatásos volt; általában az egész opera — leszámítván a keresztnéli jelenet hiányát — a szépszámú közönség teljes meglegedésére adatott.

Jan. 10. A mátkanézés vagy a fiatalarszlán és a vén tigris. Vigj. 5 felv. Irta Marsano V. ford. Kiss Iván.

Jan. 11. Felemelt árak mellett bérletszünetben: Norma. Dalmü 2 felv. Zenéjét szerzette Bellini.

Jan. 12. Kettős előadás, felemelt árakkal. D. u. 5 órákor Dobó Katica. Tört. népszínmű 3 felv. Irta Tóth Kálmán. Zenéjét szerzette Allaga Géza. D. u. 8 órákor: A kunok. Dalmü 4 felv. Zenéjét szerz. Császár György.

Jan. 13. Bérletszünetben: Dom Sebastian. Dalmü 5 felv. Zenéjét szerzette Donizetti.

Jan. 14. Nőtlen férj. Vigj. 3 felv. Irta Obernyik Károly. Prámer B. vímester mutatványai.

Jan. 15. Uriel Acosta. Szomorujáték 5 f. Irta Gutzkow.

Jan. 16. Szákfy József föllépteül: A cigány. Népsz. 3 felv. Irta Szigligeti.

Január 23-kára

e színpadon (és a vidéken) először, új jelmezekkel felemelt árak mellett kitűzetett

I. István király.

eredeti tragoedia, Dobsa Lajostól.

A szerkesztő izenete.

„Debreczeni Közlöny“ szerk. — Szivesen.

H. dobs. — „Várván várom“ a csermőkei Hippocrene nektárját. — Vajjon hát vasuton nem jöhetne el tengeri betegség nélkül? mert az alkalmatosságban sok az alkalmatlanság.

Piacziárak jan. 14-kén.

Középár: 1 Pozsonyi mérő tiszta buza 4 f. 20 kr. — Két-szeres 3 f. 60 kr. — Rozs 2 f. 90 kr. — Árpa 1 f. 90 kr. — Zab 1 f. 40 kr. — Tengeri 3 f. 10 kr. — Köles 2 f. 80 kr. — Kása 5 f. 20 kr. — Egy mázsa szalonna 24 f. 33 f. 33 f. — Egy font marhahus 18 kr.

T. cz. előfizetőinkhez.

Azon gyakori panaszok következtében, melyek a „Hortobágy“ hanyag és hiányos kiadományozása ellen felmerültek, és melyek egyedül hűtlen lapkihordóinkat sujthatják: intézkedést tettünk, hogy nemcsak a kiadományozás ezentul rendben történjék, hanem az elmaradt számok is, lehetőleg kipótoltassanak, s azt hisszük, hogy e tekintetben nem lesz több panasz.

Annálfogva tisztelettel kérjük t. cz. előfizetőinket: sziveskedjenek neveiket az egyenkint eléjük terjesztendő iveken felkeresvén; oda írni: mely számokat nem kaptak meg? Egyszersmind kérjük ugyanazon iveken, a netalán hiányos házsámokat vagy rosszul irt neveket kiigazítani.

Mindenekfelett pedig kérjük t. cz. előfizetőinket: méltóztassanak meggondolni, hogy a világon nincs lap, melynek kiadományozása körül rendtelenségek elő ne fordulnának; hogy a kihordást és kézhezadást tökéletesen ellenörzenünk teljes lehetetlenség. — Sziveskedjenek annálfogva elnézéssel lenni oly hiányok iránt, melyeken csak lassankint és kölcsönös jóakarattal segíthetünk.

A kiadományozást ezentul nem Csáthy és Társa, hanem alólirtak személyesen vezetendik, s a reclamatiókat saját lakásaikra (Piacz u. 1584. sz. és Szélcuza 2465. sz.) kérik intéztetni, hol a netalán elmaradt számok, ezentul okvetlenül pótoltnak fognak.

Debreczen 1862. Jan. 20.

Illéssy György

szerkesztő.

Farkas Ferencz

a Színügy egylet elnöke.

Kiadja a debreczeni Színügy egylet.

Szerkeszti: Illéssy György.